

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни

ЕКСКУРСОЗНАВСТВО І МУЗЕЄЗНАВСТВО

рівень вищої освіти _____ бакалавр _____
галузі знань _____ 10 Природничі науки _____
спеціальності _____ 103 Науки про Землю _____
освітньо-професійної програми Гідрологія _____

Силабус навчальної дисципліни «Екскурсознавство і музеєзнавство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *10 Природничі науки*, спеціальності *103 Науки про Землю*, освітньо-професійної програми *Гідрологія*.

Розробник: Карпюк З. К., доцент кафедри фізичної географії, кандидат географічних наук

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри фізичної географії

протокол № 1 від 30.08.2021 р.

Завідувач кафедри:

проф. Фесюк В. О.

© Карпюк З. К., 2021 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 10 Природничі науки Спеціальність: 103 Науки про Землю Освітньо-професійна програма: Гідрологія	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150 год./5 кредитів		Рік навчання – 4
		Семестр – 8-ий
		Лекції – 26 год.
ІНДЗ: немає	Освітній рівень: бакалавр	Практичні (семінарські) – 26 год.
		Самостійна робота – 88 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

Викладач	Карпюк Зоя Костянтинівна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Карпюк_Зоя_Костянтинівна
Телефон	+380959385377
e-mail	karpyuk.zk@ukr.net
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка, 15.00-16.20, аудиторія С-610
Дистанційний курс на платформі Moodle	http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=1297

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Екскурсознавство і музеєзнавство» належить до переліку вибірових дисциплін, спрямована на набуття студентами теоретико-методичних, технологічних базових знань моделювання і проведення високоефективної екскурсії, принципів і прикладних аспектів музейної діяльності.

2. Пререквізити і постреквізити

Пререквізити

- географія (фахові компетентності: здатність оцінювати природні ресурси, вплив метеофізичних умов на здоров'я людини; визначати рекреаційну ємність природно-територіальних комплексів; аналізувати регіональні соціокультурні особливості);
- рекреалогія (розуміти зміст рекреаційних потреб людини, рекреаційної діяльності, характеризувати окремі типи рекреаційних занять, цикли рекреаційної діяльності, рекреаційну сутність екскурсій; знати зміст понять: рекреаційний потенціал, рекреаційні ресурси, рекреаційні умови, рекреаційна ємність, рекреаційне навантаження тощо);
- психологія (здатність аналізувати психологічні мотиви, що спонукають до подорожі і відповідають потребам в зміні оточення);
- соціологія (розуміти різноманітність соціальних зв'язків, що формують соціальні структури: суспільство, культуру, науку, мистецтво);
- культурологія (здатність аналізувати специфіку розвитку матеріальної і духовної культури нації у певному конкретно-історичному періоді);
- історія (здатність аналізувати джерела минулого: письмові, етнографічні, археологічні, – для встановлення послідовності та причин певних подій, оцінки об'єктивності описаних фактів тощо);
- краєзнавство (знати історію, культуру, фізико-географічні особливості свого краю, здатність визначати його екскурсійний ресурсний потенціал, створювати нові екскурсійні маршрути).

Постреквізити: географія туризму, рекреаційна географія, економіка та організація туризму, географія сфери обслуговування, маркетинг туризму, туризмознавство.

3. Мета вивчення дисципліни – дослідження екскурсій та музейних установ як соціокультурного явища, їх місця у формуванні людських цінностей; засвоєння основних понять теорії, методології і методики екскурсійної діяльності; набуття практичних навичок в проектуванні та проведенні екскурсій; оволодіння технологічними аспектами організації музейної справи.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є: усвідомлення важливості екскурсійної та музейної справи як одних із дієвих форм пізнання минулого і сьогодення, відновлення історичної пам'яті суспільства; засвоєння основ теорії екскурсійної справи; усвідомлення науково-прикладних, освітніх, пізнавальних, виховних цілей організації проведення екскурсій та музейної діяльності; оволодіння сукупністю методичних прийомів створення і проведення екскурсій, та прийомів активізації пізнавальної діяльності екскурсантів; засвоєння знань про особливості музейних фондів і експозицій, специфіку організації екскурсійного обслуговування в музейних установах; розуміння сучасного стану та тенденцій розвитку екскурсійної справи і музейної діяльності, перспектив посилення їх ролі у складовій туристського

продукту; засвоєння знань щодо проектування нової екскурсії; оволодіння комплексом спеціалізованих вмінь і навичок роботи з екскурсійною групою.

4. Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти набудуть такі компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми з теорії та методики дослідження геосфер у професійній діяльності або у процесі подальшого навчання, що передбачає проведення наукового пошуку та/або запровадження інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні і наукові цінності, економічні й політичні досягнення суспільства на основі розуміння перебігу історичних процесів, становлення світоглядних ідей та філософського осягнення дійсності.

ЗК5. Здатність здійснювати комплексні дослідження на основі системного наукового світогляду з використанням загальнонаукових та спеціальних методологічних принципів і знань.

ЗК6. Здатність до пошуку, сприйняття, аналізу та узагальнення інформації з різних джерел, використання інформаційних й комунікативних технологій і оволодіння сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність до саморозвитку, підвищення власної кваліфікації і фахової майстерності.

ЗК10. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність працювати автономно, в команді, ефективній професійній взаємодії.

ЗК14. Володіння методами фізичного виховання, засобами дотримання норм здорового способу життя, використовувати різні види і форми рухової активності й впроваджувати їх в особисту та професійну діяльність.

Фахові

ФК1. Здатність демонструвати знання про особливості геосфер, предмет дослідження, місце і зв'язки в системі наук про Землю, етапи розвитку, значення для суспільства.

ФК2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії розвитку і складу геосфер.

ФК3. Здатність застосовувати базові знання природничих і суспільних наук та інформаційних технологій при вивченні геосфер та їх компонентів.

ФК6. Здатність аналізувати склад і будову геосфер на різних просторово-часових рівнях.

ФК7. Здатність до планування, організації та проведення досліджень, узагальнень матеріалів польових та лабораторних спостережень, звітування про їхні результати.

ФК8. Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи сфери наук про Землю для пояснення явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному).

ФК9. Здатність самостійно досліджувати, аналізувати просторово-часові параметри організації геосфер і взаємозв'язків між ними.

ФК10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їхні властивості та притаманні їм процеси.

ФК11. Здатність розуміти та пояснювати особливості геосфер, внутрішні та зовнішні взаємозв'язки.

5. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (сем.)	Конс.	Сам. роб.	Форма конт- ролю*/ Бали
Змістовий модуль 1. <i>Методика проектування екскурсій.</i> <i>Методика і техніка проведення екскурсій</i>						
Тема 1. Екскурсії в системі туристично-рекреаційної діяльності. Основи екскурсійної теорії	8	2	–	–	6	ДС, ІРС/2
Тема 2. Етапи становлення екскурсійної справи	10	2	2	–	6	ІРС/3
Тема 3. Екскурсія – основний об'єкт дослідження екскурсознавства. Сутність, ознаки, функції екскурсій	6	2	–	–	4	Р, ІРС/3
Тема 4. Етапи розробки нової екскурсії. Затвердження інноваційного екскурсійного продукту	24	2	8	2	12	ІРС/3
Тема 5. Методичні прийоми показу під час проведення екскурсії. Схема послідовності дій екскурсовода щодо показу об'єкта	11	2	2	1	6	Т, Р, ІРС/3
Тема 6. Методичні прийоми руху і розповіді під час проведення екскурсії. Особливі методичні прийоми	11	2	2	1	6	РМГ, ІРС/3
Тема 7. Організаційно-технологічні засади екскурсійного обслуговування. Дотримання вимог техніки безпеки екскурсантів під час екскурсій	7	2	–	1	4	ІРС/3
Модульна контрольна робота № 1						МКР/ 30
Разом за змістовим модулем 1	77	14	14	5	44	50
Змістовий модуль 2. <i>Основні напрямки музейної справи.</i> <i>Екскурсійна діяльність в музеях</i>						
Тема 8. Музеєзнавство: структура, організація діяльності	10	2	2	–	6	РЗ, ДС, ІРС/3

Тема 9. Основні напрямки роботи музеїв	10	2	2	–	6	РЗ, ДС, ІРС/3
Тема 10. Формування та презентація тематичних екскурсій в музеях	12	2	2	2	6	РМГ, ІРС/3
Тема 11. Музеї України. Перспективи розвитку музейної мережі країни та організації екскурсійної справи в музейних установах	13	2	2	1	8	ІРС/3
Тема 12. Музеї Волині.	10	2	2	–	6	РМГ, ІРС/3
Тема 13. Формування сучасної маркетингово-інформаційної стратегії для популяризації екскурсійної і музейної діяльності	18	2	2	2	12	РМГ/5
Модульна контрольна робота № 2						МКР/ 30
Разом за змістовим модулем 2	73	12	12	5	44	50
Усього годин	150	26	26	10	88	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота / контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Рекреаційна сутність дозвілля. Соціально-філософський і культурологічний сенс екскурсій, їх місце у формуванні загальнолюдських цінностей.

2. Науково-методичний, просвітницький, пізнавальний, виховний, емоційно-естетичний аспекти екскурсознавства.

3. Завдання екскурсійної справи для реалізації сучасних завдань оздоровлення і духовного збагачення, національно-культурного відродження і самоідентифікації українського народу.

4. Екскурсії у сфері туристично-дозвіллевих послуг.

5. Організаційно-правові засади функціонування екскурсійних установ.

6. Особливості сучасного розвитку індустрії дозвілля в Україні.

7. Організація підприємництва у сфері надання екскурсійних послуг.

8. Екскурсії в системі рекреаційної діяльності.

9. Розробка інноваційного екскурсійного продукту.

10. Технологічні фази екскурсії.

11. Основи спеціалізації роботи екскурсовода.

12. Специфіка роботи з іноземними туристами.

13. Професійна майстерність фахівця-екскурсовода.

14. Ораторське мистецтво, комунікаційна майстерність екскурсовода.

15. Система підготовки та підвищення кваліфікації екскурсовода.

16. Організація і використання вільного часу екскурсантів на екскурсіях.

17. Музеї як дозвіллеві центри.

18. Еволюція музейної справи.

19. Порядок створення і матеріальна база музеїв.

20. Комплектація фондів музею. Форми комплектування.

21. Інвентаризація музейних фондів.

22. Режим збереження фондосховищ, експозицій.

23. Експозиційне обладнання в музеях.

24. Презентація тематичних експозицій.

25. Перспективи розвитку музейної справи в Україні.

26. Музейний фонд України.

27. Пам’ятки світового значення в Україні.

28. Музейна мережа Полісся.
29. Сутність екскурсійного менеджменту.
30. Нові інформаційні технології музейної справи.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- вчасно виконувати практичні роботи та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Самостійно вивчати матеріал пропущеного заняття, за умов не виконання завдань практичних занять, відпрацювати їх під керівництвом викладача та захистити у час, передбачений графіком консультацій викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -25 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи, які проводяться у формі відкритих тестів (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які засвоїли весь обсяг теоретичного матеріалу, зокрема і теми для самостійного опрацювання, виконали завдання практичних робіт. Модульний контроль проводиться у вигляді контрольної роботи, завдання якої обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання студентами. Контрольна робота складається з 15 питань, за кожну правильну відповідь студент отримує 2 бали (разом – 30).

Рейтинг студента з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про організацію контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти...» у Волинському національному університеті імені Лесі Українки. Якщо у підсумку

виконання усіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 60 балів, то результат може бути зарахований як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Залікова оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання трьох завдань, кожне з яких оцінюється у 20 балів.

На залік виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До заліку не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Орієнтований перелік теоретичних питань до заліку

1. Сутність екскурсознавства як науки.
2. Принципи екскурсійної діяльності.
3. Особливості екскурсійного методу.
4. Виникнення і розвиток освітянських екскурсій (др. пол. XIX – поч. XX ст.).
5. Екскурсійна діяльність українських наукових товариств (др. пол. XIX – поч. XX ст.).
6. Перше бюро подорожей та екскурсій в Україні (др. пол. XIX – поч. XX ст.).
7. Створення та розвиток системи екскурсійних закладів в Україні в 20–30-х рр. XX ст.
8. Екскурсійна діяльність у сучасній Україні.
9. Основні ознаки екскурсії.
10. Функції екскурсії.
11. Класифікація екскурсій.
12. Багатопланові екскурсії і особливості їх проведення.
13. Тематичні екскурсії.
14. Показ на екскурсії, його особливості.
15. Етапи проектування нової екскурсії.
16. Етап визначення теми, мети та завдань екскурсії.
17. Відбір літературних та інших джерел у проектуванні екскурсії.
18. Відбір і вивчення екскурсійних об'єктів.
19. Екскурсійні об'єкти та їх класифікація.
20. Атрактивність екскурсійних об'єктів.
21. Маршрут екскурсії.
22. Вимоги до проектування екскурсійного маршруту.
23. Обхід (об'їзд) маршруту при моделюванні екскурсії.
24. Складання контрольного тексту.
25. Контрольний та індивідуальний тексти екскурсії.
26. Комплектація «портфеля екскурсовода».
27. Визначення методичних прийомів проведення екскурсії.
28. Складання технологічної карти.
29. Проведення пробної екскурсії (прийом–здача).
30. Методика оцінки екскурсійних об'єктів.
31. Методичні прийоми проведення екскурсій.
32. Методичні прийоми показу під проведення екскурсії.
33. Методичні прийоми руху під проведення екскурсії.

34. Методичні прийоми розповіді під проведення екскурсії.
35. Особливі методичні прийоми під проведення екскурсії.
36. Зміст поняття «екскурсійна методика», її значення у наданні екскурсійних послуг.
37. Методи дослідження і дослідницька робота під час екскурсій та походів.
38. Прийом попереднього огляду.
39. Прийом панорамного показу.
40. Прийом репортажу.
41. Прийом зорового порівняння.
42. Прийом зорової реконструкції.
43. Прийоми активізації пізнавальної діяльності під час проведення екскурсії.
44. Технологічна карта екскурсії.
45. Перелік технологічних документів, які визначаються як результат проектування послуги «екскурсія».
46. Технологічні фази проведення екскурсій.
47. Фахові вимоги до екскурсовода.
48. Складові професійної майстерності екскурсовода.
49. Хронологічні особливості проведення екскурсії.
50. Паузи та вільний час в екскурсії.
51. Перспективи розвитку екскурсійної справи в Україні.
52. Екскурсія – класична форма знайомства з музейними експозиціями.
53. Екскурсійна послуга музеїв як вид соціально-культурної діяльності.
54. Історія розвитку музейної справи в Україні.
55. Особливості музейних екскурсій та наукової діяльності.
56. Музеї як соціокультурне явище, функції музеїв.
57. Музейний предмет і його властивості.
58. Поняття «предмет музейного значення» та «музейний предмет».
59. Класифікація музеїв.
60. Основні напрямки та види науково-дослідної роботи в музеях.
61. Організація науково-дослідної роботи в музеях.
62. Поняття «музейний фонд», наукова організація музейних фондів.
63. Комплектування музейних фондів.
64. Зберігання музейних фондів.
65. Організація взаємовигідної співпраці музеїв із туристськими фірмами.

VI. Шкала оцінювання

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення курсу

1. Атлас історії культури Волинської області / відп. ред. Ф. В. Зузук. Луцьк : Ред.-вид. від. «Вежа» Волинського національного університету імені Лесі Українки, 2008. 112 с.
2. Карпюк З. К., Цвид-Ендрю Н. В. Екскурсознавство і музеєзнавство: методичні рекомендації для практичних робіт із курсу. Луцьк : «Друк-Формат», 2017. 48 с.

Основна література

1. Бабарицька В. К., Короткова А. Я., Малиновська О. Ю. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2007. 464 с.
2. Бейдик О. О., Ільїн Л. В. Волинська область у книзі рекордів України. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2010. № 15. С. 139–144.
3. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності [текст] : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 178 с.
4. Екскурсологія. *Туризмологія : концептуальні засади теорії туризму* : монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. Київ : ВЦ «Академія», 2013. С. 253–262.
5. Історія екскурсійної діяльності в Україні : навч. посібник / [В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко]. Київ : Кондор, 2004. 166 с.
6. Музеєзнавство (музеєлогія). *Туризмологія : концептуальні засади теорії туризму* : монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. Київ : ВЦ «Академія», 2013. С. 262–271.
7. Організація екскурсійної діяльності : підручник / Поколюдна М. М. *Харківський національний університет міськ. госп-ва імені О. М. Бекетова*. 2017. 180 с.
8. Основи екскурсознавства. *Основи туристичної діяльності* : підручник / Т. Г. Сокол; за заг. ред. В. Ф. Орлова. Київ : Грамота, 2006. С. 169–186.
9. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2010. 248 с.
10. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник. Київ : Кондор, 2005. 408 с.
11. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 428 с.
12. Якубовський В. І. Музеєзнавство : підручник. Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М. І., 2010. 352 с.

Додаткова література

1. Вітрик І., Цебрук А. Нерухомі пам'ятки на заповідній території Національного музею історії України в Києві. *Історія і сьогодення музею: головні аспекти діяльності, завдання, проблеми, рішення* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. до 150-ї річниці засн. музею в Чернівцях, (Чернівці, 15–16 трав. 2013 р.) / Упр. культури Чернів. обл. держадмін., Чернів. обл. краєзн. музей ; [редкол. : О. Затуловська та ін.]. Чернівці, 2013. С. 454–457.
2. Волинь туристична : путівник. – Київ : ТОВ «Світ Успіху», 2008. – 364 с.
3. Волинь–туристам : [карта до Євро-2012] : авт. колектив : Ф. В. Зузук, З. К. Карпюк, О. В. Антипюк, О. Л. Димшиць, Л. К. Колошко, Р. С. Качаровський ; Лабораторія краєзнавчих атласів Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк : Ред.-вид. від. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2012. – 1 к. (2арк.).
4. Голубнича С. Екскурсійне обслуговування природоохоронної спрямованості. *Вісник Львівського університету*. Серія географічна : зб. наук. пр. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка ; [редкол.: О. Дністрянський та ін.]. Львів, 2013. Вип. 43, Ч. 2. С. 20–25.

5. Івченко А. С. Україна. Захід : путівник. Київ : ДНВП «Картографія», 2009. 228 с.
6. Івченко А. С., Пархоменко О. А. Україна. Фортеці, замки, палаци... : путівник. Київ : ДНВП Картографія, 2009. 600 с.
7. Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог. Київ : ТОВ «ОК-ПОЛІГРАФ», 2018. 136 с.
8. Колосок Б. В. Луцьк – пам'ятка архітектури та містобудування : історико-архітектурний нарис. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. 124 с.
9. Опейда Л. М., Опейда А. Р. Використання віртуальних екскурсій у навчальному процесі (на прикладі проекту «Віртуальний Луцьк»). *Науковий парк та інноваційна інфраструктура університету як основа розвитку освіти та науки* : зб. наук. пр. Міжнар. наук.-практ. конф., 4–5 жовт. 2013 р. / М-во освіти і науки України, Волин. обл. держ. адмін., СНУ ім. Лесі Українки ; [ред. : В. Є. Сикора та ін.]. Луцьк, 2013. С. 135–136.
10. Троневи́ч П., Карлі́на О. Прогуля́нка Воли́нню та Лу́цьком : наук.-попул. видання. Київ : ТОВ «Балтія-Друк», 2015. 160 с.
11. Tourist-recreational opportunities of the Rokytne district of the Rivne region / Zoya Karpiuk, Yurii Khmeliovskyi, Mykola Pavlushenko, Roman Kacharovskiyi. *Часопис соціально-економічної географії* : міжрегіонал. зб. наук. пр. Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, 2018. Вип. 24. С. 74–83.